

AKRAN ZORBALIĞI

AKRAN ZORBALIĞI NEDİR ? :

Okullarda sıklıkla karşılaştığımız akran zorbalığı ‘bir veya birkaç öğrencinin bir başka öğrenciye karşı yaptığı saldırgan davranışlar’ olarak tanımlanmaktadır.

Olweus’a (1993) göre akran zorbalığının 3 temel özelliği vardır:

- Bilinçli ve kasıtlı olarak karşı tarafı incitmeye ve zarar vermeye yönelik olması
- Tekrarlayıcı ve sürekli olması
- Güç dengesizliği olması (zorbalık yapan öğrencinin fiziksel, zihinsel veya yaş olarak daha büyük olması)

► AKRAN ZORBALIĞININ TÜRLERİ

Doğrudan zorbalık: Fiziksel ve sözel zorbalık

- • Direkt ve açık olarak karşıdaki kişi üzerindeki güç, statü ve hakimiyet gösterme isteğidir.
- • Kişiyeye yönelik açık saldırı içerir.
- • Zorbalığa maruz kalan kişi zorbanın kim olduğunu bilir. •

► Dolaylı zorbalık: İlişkisel ve siber zorbalık

- • Amaç kişinin içinde bulunduğu sosyal ilişkileri etkilemektir.
- • Kişiyeye karşı dolaylı olarak saldırı içerir.
- • Üçüncü kişiler yoluyla yapılabilir.
- • Zorbalığa maruz kalan kişi zorbanın kim olduğunu bilmeyebilir.

► FİZİKSEL ZORBALIK

- Fiziksel zorbalık: Öğrenciye yönelik olarak yapılan fiziksel güç içeren davranışlardır.
- • Tekme atmak
- • Tükürmek
- • Tokat atmak
- • Sınıfa/tuvalete kilitlemek
- • Çelme takmak
- • Vurmak
- İtmek
- Saçını çekmek, kesmek
- Eşyalarına zarar vermek, eşyalarını çalmak
- Haraç almak
- Fiziksel zorbalık okullarda en sık görülen zorbalık türüdür.

► SÖZEL ZORBALIK

- • Sözel zorbalık:
- Öğrenciye veya ailesine yönelik olarak yapılan olumsuz yargılar, atıflar veya sözel davranışlardır.
- • İsim/lakap takmak (dombili, ezik, mankafa)
- • Hakaret etmek
- • Küfürlü konuşmak
- • Alay etmek, dalga geçmek
- • Küçük düşürücü sözler söylemek

► İLİŞKİSEL ZORBALIK

- Öğrencinin sosyal ilişkilerine zarar vermeyi hedefleyen davranışlardır.
- • Hakkında dedikodu yapmak ve yaymak
- • Asılsız söylentiler yaymak
- • Sırlarını ortaya çıkarmak
- • Arkadaş grubundan dışlamak, soyutlamak
- • Yanına oturmasını istememek
- • Toplum içinde utandırmak veya küçük düşürmek
- • Görmezden gelmek
- • Küsmek
- • Kıskandırmak
- • Taklit etmek
- • Kıs kıs gülmek

► SİBER ZORBALIK

- Teknolojinin gelişmesi ile birlikte hayatımıza giren bilgisayar ve cep telefonlarını kullanarak yapılan davranışlardır.
- • Kişiden habersiz onun bilgilerini kullanarak hesap açmak
- • Sosyal medya aracılığıyla uygunsuz içerik paylaşmak
- • Sosyal medyada kötü yorumlar yazmak ve hakaret etmek
- • Sosyal medya hesaplarından dışlamak
- • İzinsiz olarak fotoğrafını/videosunu paylaşmak
- • Özel fotoğraflarını ve görüşmelerini başkaları ile paylaşmak
- • Siber zorbalık olaylarında zorbalık yapanlar anonimdir ve kimliklerini gizleyebilir.
- • Zorbalık yapanlar hızlı bir şekilde geniş kitlelere ulaşabilir ve haftada 7 gün/24 saat zorbalık yapabilir.

- ▶ Akran zorbalığı okuldaki tüm çocukları ve okul ortamını etkilemektedir.
- ▶ • Akran zorbalığı durumlarında yer alan çocukları 4 temel grupta ele alabiliriz:
- ▶ 1. Zorbalık yapanlar : Bir öğrenciyi veya bir grup öğrenciyi hedef alır ve onlara sistematik bir biçimde, doğrudan veya dolaylı olarak zarar vermeye çalışırlar. Genellikle zorbalığı başlatırlar ve zorbaca davranışlarda etkin olarak yer alırlar.
- ▶ 2. Zorbalığa maruz kalanlar : Zorbalık yapan öğrencilerin fiziksel, sözel ve/veya ilişkisel yönden zorbaca davranışlarına maruz kalırlar.

- ▶ 3. Hem zorbalık yapan hem de aynı zamanda zorbalığa maruz kalanlar : Hem zorbalık yapan hem de zorbalığa maruz kalan öğrencilerin özelliklerini taşırlar ve her iki grubun da davranışlarını sergilerler.
- ▶ 4. İzleyiciler (olaya tanıklık edenler): Zorbalığa aktif olarak katılmazlar, sadece olayları izlerler/olaylara tanık olurlar.

- ▶ Akran zorbalığına maruz kalan çocuklar çoğu zaman bu konuyu yetişkinlere anlatmaz (Storey ve ark., 2013). Çünkü:
 - ▶ • Bu davranışın zorbalık olduğunu bilmeyebilir.
 - ▶ • Anlatmaya çekinebilir veya utanabilir.
 - ▶ • Zayıf veya güçsüz görünmek veya “ana kuzusu” olarak etiketlenmek istemeyebilir.
 - ▶ • Zorbanın kimseye anlatmaması konusundaki tehditleri karşısında sessiz kalabilir. Ancak zorbalık gizlendikçe artarak devam eder.
 - ▶ • Eğer anlattığı duyulursa, zorbalık davranışlarının sıklığı veya şiddetinin artacağından korkabilir.
 - ▶ • Bu davranışı nasıl veya kime anlatacağını bilemeyebilir.
 - ▶ • Hayatında bu konuları paylaşabileceği, güvendiği ve destek alacağı bir yetişkin olmayabilir (örn. ebeveyn, abla/ağabey, öğretmen).
 - ▶ • Yetişkinlerin onu anlamayacağını veya ona yardımcı olamayacağını düşünebilir.
 - ▶ • Zorbalığı önlemek için hiçbir şeyin yapılamayacağına inanabilir.

- ▶ Benzer şekilde bu olaya tanıklık eden çocuklar da çoğu zaman araya girip olayı durdurmazlar Çünkü:
- ▶ • ‘Bana ne, bu benim sorumluluğum değil’ diye düşünebilir.
- ▶ • Zorbalık yapan kişiden ve daha sonra aynı şeyin kendi başına gelmesinden korkabilir.
- ▶ • Zorbalığa maruz kalan öğrenciyi savunacak kadar güçlü olmadığını (fiziksel veya popülerlik olarak) düşünebilir.
- ▶ • Zorbalığa maruz kalan çocuktan hoşlanmayabilir ve ‘Bunu çoktan hak etmişti’ diye düşünebilir.
- ▶ • Arkadaşları tarafından “ispiyoncu” olarak etiketlenmek istemeyebilir.
- ▶ • Bu davranışı nasıl veya kime anlatacağını bilemeyebilir.
- ▶ • Eğer bir yetişkine anlatırsa kendi başının belaya gireceğini düşünebilir.
- ▶ • Yetişkinlerin umursamayacağını ve yardımcı olmayacağını düşünebilir.

ZORBALIĞI NASIL ENGELLEYEBİLİRİZ?

7.01.2025

Yüksek sesle
((Hayır))
diyerek zorbayı durdurun.

**Şidete maruz kaldığın
ortamı terk et.**

Güvendiğin bir yetişkine
**(Anne-Baba, Öğretmen
...)** haber ver, yardım iste...

**Olayları gizleyerek zorbalara
yardımcı olmayın. Çünkü
gizlilik, zorbaların en güçlü
silahıdır.**

**Psikolojik Danışmanı (Rehber Öğretmeni)
Yardım Alın**

7.01.2025

ZORBALIĞA KARŞI DUYARLILIĞI AZALTAN BAZI YANLIŞ İNANIŞLAR

YANLIŞ

Zorbalık yapanları görmezlikten gelerseniz sizi bırakırlar.

DOĞRU

Zorbalar görmezden gelindikçe zorbalıklarını yapmaya devam ederler. Ve görmezden gelerseniz bir gün size de zorbalık yapacaklardır.

YANLIŞ

Zorbalık yapıldığında bunu yetişkinlere anlatmak ispiyonculuktur.

ZORBALAR ZORBALIĞIN YETİŞKİNLERE ANLATILMASINDAN KORKARLAR.
BU SEBEPLE BÖYLE CÜMLELER KULLANABİLİRLER

DOĞRU

Zorbalık yetişkinlerin durdurmaya yardımcı olacağı bir durumdur ve gücümüz durdurmaya yetmeyebilir böyle durumlarda bunu bir yetişkin ile paylaşmak gerekmektedir.

Bir zorbayla baş etmenin en iyi yolu onunla kavga etmek ve intikam almaktır.

Zorbalar kendi güçlerinin yetmeyeceği kişilere saldırmazlar bu sebepten ötürü zorbalarla kavga etmek doğru bir çözüm yolu değildir. Doğru çözüm yolları zorbanın zorbalığın karşısında beraber durmak ve ya bunu bize çözüm bulabilecek bir yetişkine anlatmaktır.